

عنوان مقاله:

رویکرد گفتمانی به زایش کودکی در دنیای مدرن

محل انتشار:

فصلنامه مطالعات فرهنگ ارتباطات، دوره 21، شماره 52 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 20

نویسندگان:

علیرضا کرمانی - دکتری جامعه شناسی دانشگاه تهران (نویسنده مسئول)

سهیلا صادقی فسا - دانشیار دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران

خلاصه مقاله:

جربیات بزرگسالان از کودکی شان از تجربه کودکان امروزی متفاوت است. این تفاوت ما را با این پرسش مواجه می‌کند که کودکی از گذشته تا امروز چه تحولاتی را پشت سر گذاشته است؟ دغدغه اصلی این نوشتار پرداختن به ابعاد مختلف این پرسش از منظر فوکو، نظریه پرداز تحلیل گفتمان انتقادی است. فوکو به دیوانگی، بیماری و زندان پرداخته است، اما آیا کودکی به صورت جسته گریخته در آراء و مکتوبات او دیده نمی‌شود؟ به همین دلیل سعی شده است تا از شیوه مسئله‌سازی فوکو در راستای بازسازی جایگاه کودکی بر مبنای رویکرد تحلیل گفتمان فوکویی استفاده شود. رویکرد تحلیل گفتمان علاوه بر اینکه نظریه قلمداد می‌شود به مثابه روش نیز می‌تواند تحقیقات را روش‌مند سازد. دو سنگ بنای تحلیل گفتمان فوکویی را طرد و تاریخت تشکیل می‌دهند. در دوره‌های مختلف تاریخی؛ پیشامدرن، مدرن و پسامدرن، طرد کودکان از امور عقلاء که در اینجا بزرگسالان جامعه هستند، اشکال متفاوتی به خود گرفته است. در دوره پیشامدرن، کودکان معمولا بزرگسالانی کوچک بودند که در همه امور دخالت داده می‌شدند. در نظام دانایی مدرنیته مبتنی بر ایدئولوژی روان شناسی رشد پیازه، مفهوم کودکی و مقتضیات آن اعم از اجبار در ورود به مدرسه و طرد از دنیای بزرگسالان به شیوه‌های مختلف برجسته شد. طرد کودکان در نظام دانایی دوره پسامدرن، دگردیسی دیگری پیدا کرده است. در نظام دانایی پسامدرنیته به سبب اتفاقاتی که در دنیای ارتباطات و توسعه اتفاق افتاده است، کودکان بسیار سریع تر از دوره مدرن، کودکی خود را پشت سر می‌گذارند و وارد دنیای بزرگسالی می‌شوند. این روایت فوکویی از کودکی نشان می‌دهد که کودکی اتفاقا مفهومی که ریشه در گذشته داشته باشد، نیست و ساخته و پرداخته دوران مدرن است.

کلمات کلیدی:

کودکی، نظام دانایی، تحلیل گفتمان فوکویی، طرد، تاریخت، مدرنیته، مسئله سازی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1222471>

